

eulotka

5.

styczeń 2003

Biuletyn Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli

Spis treści:

Wieś dla ludzi

Jestem mieszczuchem. Ale jakoś tak się złożyło, że spędziłem wiele czasu na wsi – brytyjskiej i francuskiej – i miałem okazję zobaczyć, jak się sytuacja tam przez lata zmienia. Zmiany te są ogromne.

Z jednej strony na południu Francji do niedawna postępowało wyludnienie, które rozpoczęło się ogromnymi stratami, które Francja poniosła podczas pierwszej wojny światowej. Po drugiej wojnie wioski dalej wymierały, ale w turystycznie atrakcyjnych miejscach mieszkańcy mogli sprzedawać domy (czy raczej ich ruiny) i ziemię, a nowi często zagraniczni właściciele (i płatnicy lokalnych podatków) stali się czynnikiem rozwoju gospodarczego tak silnym, że moi francuscy rówieśnicy, którzy wyjechali do miast i ukończyli studia, wrócili i przejęli gospodarstwa rodzinne. Tylko wygląd pól coraz częściej radykalnie się zmieniał, gdy z roku na rok Wspólna Polityka Rolna (WPR) faworyzowała inne uprawy i łagodną żółć słoneczników zastąpił jaskrawy kwiat rzepaku. Z drugiej strony na wsi brytyjskiej obserwujemy obecnie nagłą zapaść świata wiejskiego. Nienaturalne praktyki nowoczesnego przemysłu rolnego powodują jeden kryzys za drugim. Którędy pójdą dalsze zmiany, nie wiadomo. Brak jednak w Wielkiej Brytanii tych walorów klimatycznych zdolnych przyciągnąć nowych, zagranicznych sąsiadów.

Wyobrażając sobie, jakie zmiany niesie dla polskiej wsi Unia Europejska, starając się dostosować do WPR, trzeba przede wszystkim pamiętać, że w samej Unii nie ma zgody co do tego, jaki kierunek ta polityka powinna przybrać, choć jest całkowita pewność, że musi być. Uzgadniając takie, a nie inne warunki dla rolników polskich w Kopenhadze w 2002 r. nikt nie przesądził jak wyglądać będzie sytuacja, kiedy rozpocznie się już zapowiedziana reforma WPR. Jednym z kierunków proponowanych zmian jest stopniowe odejście WPR od wspierania produkcji rolnej na rzecz wspierania życia gospodarczego i rozwoju obszarów wiejskich.

W tym numerze Eulotki przedstawiamy kilka inicjatyw związanych z rozwojem wsi. Jedną, to unijny program LEADER, obecnie niedostępny dla Polski, choć z pewnością by się nam przydał. Drugą, to Konwent Wsi, spotkania organizacji pozarządowych różnej maści zainteresowanych zdrową żywnością, ochroną środowiska, rozwojem obszarów wiejskich itp.

Różne może są motywacje, ale wspólny jest cel organizacji zainteresowanych WPR. Doceniają one fakt, że lokalne społeczności nie mogą być jedynie podmiotem zmian i programów, muszą także w planowanie tych zmian być włączone. A skoro te społeczności nie składają się jedynie z rolników, w planowaniu tym należy uwzględnić wiele różnych interesów. Od aktywności tych społeczności i tworzonych przez nie organizacji pozarządowych zależeć będzie, czemu i komu środki m.in. z budżetu WPR będą na wsi służyły. Jest to istotne, ponieważ ograniczenia nałożone przez następne lata na kupno ziemi przez cudzoziemców wykluczają w dużym stopniu pojawienie się sąsiadów z zagranicy w roli czynnika rozwoju gospodarczego.

Paweł Krzeczunowicz

■ **Wspólnie wobec Wspólnej Polityki Rolnej, czyli o Europejskim Konwencie Wsi**

str. 3

■ **LEADER+ Inicjatywa UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich**

str. 8

■ **Kampania act4europe NGOs wobec Konwentu nt. Przyszłości Europy**

str. 10

■ **Notatki – semina, konferencje, spotkania zima 2002**

str. 12

■ **Kalendarium wydarzeń**

str. 13

■ **Ogłoszenia**

str. 15

Zasady funkcjonowania Przedstawicielstwa

Przedstawicielstwo zostało powołane przez kilkanaście organizacji i federacji, które podpisały **Akt Założycielski**, a także **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Przyjmowanie nowych członków

Przedstawicielstwo ma formułę otwartą i przewiduje przyjmowanie nowych członków.

Zainteresowane organizacje, które chcą przystąpić do Przedstawicielstwa muszą spełnić kilka warunków:

- przysłać list intencyjny (na adres biura warszawskiego)
- dołączyć roczne sprawozdanie merytoryczne i finansowe
- przysłać opis prowadzonych działań
- podpisać **Akt Założycielski** oraz **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Nowi członkowie przyjmowani są, na wniosek Zarządu, decyzją Rady Programowej. Składka roczna wynosi 2 000 PLN. Do Przedstawicielstwa można przystąpić jako pojedyncza organizacja lub jako federacja/związek organizacji.

Ogólne zasady funkcjonowania:

- informacje uzyskiwane przez Przedstawicielstwo są powszechnie dostępne dla organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych. Dystrybuowane są głównie poprzez EUlotkę i portal pozarządowy www.ngo.pl
- Przedstawicielstwo zajmuje się wyłącznie problematyką sektora pozarządowego.

Jakie prawa przysługują członkom Przedstawicielstwa ?

Członkowie mogą:

- zgłaszać indywidualne zapytania i prośby do Przedstawicielstwa (zarówno do biura w Brukseli jak i w Warszawie);
- zlecić Przedstawicielstwu poszukanie partnera z UE do wspólnego realizowania projektu;
- zlecić Przedstawicielstwu pomoc w zorganizowaniu wizyty studyjnej w Brukseli, w tym umówienia z odpowiednimi osobami z instytucji i organizacji europejskich;
- korzystać z biura w Brukseli;
- korzystać z pomocy i usług Przedstawicielstwa przy organizowaniu staży w Brukseli;
- mogą przy pisaniu projektów powoływać się na bezpośredni wkład w projekt, jakim jest dostęp do informacji w Brukseli w ramach Przedstawicielstwa.

Rada Programowa Przedstawicielstwa

Radę Programową tworzą wszyscy członkowie Przedstawicielstwa. Obecnie członkami są:

- Federacja Polskich Banków Żywności,
- Fundacja im. Stefana Batorego,
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych,
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej,
- Fundacja Wspomagania Wsi,
- Instytut Spraw Publicznych,
- Polska Fundacja im. Roberta Schumana,
- Polska Rada Ruchu Europejskiego,
- Sieć SPLOT,
- Stowarzyszenie KLON/JAWOR,
- Stowarzyszenie na rzecz FIP,
- Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych,
- Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich,
- Centrum Stosunków Międzynarodowych,
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
- Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości, Sandomierz
- Wschodnio-Zachodnia Sieć Współpracy Kobiet NEWW – Polska,
- Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Zarząd Przedstawicielstwa

Wg **Aktu Założycielskiego** „Zarząd składa się z 5 osób delegowanych przez Członków, z czego dwie osoby reprezentujące odpowiednio Fundację im. Stefana Batorego oraz Stowarzyszenie FIP. Pozostali trzej członkowie Zarządu wybierani są przez Radę na okres 9 miesięcy od momentu rozpoczęcia działania Przedstawicielstwa”. Kryterium wyboru osób do Zarządu jest ich gotowość do czynnego zaangażowania się w sprawy Przedstawicielstwa.

Członkowie Zarządu

kadencja: kwiecień 2002 – grudzień 2002:

Jakub Boratyński – Fundacja im. Stefana Batorego
Ewa Szymczak – Stowarzyszenie na rzecz FIP
Marek Borowski – Federacja Polskich Banków Żywności
Jacek Kucharczyk – Instytut Spraw Publicznych
Tomasz Bańka – Polska Fundacja im. Roberta Schumana

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą również: przedstawiciel – *Paweł Krzeczunowicz*, łącznik – *Renata Koźlicka*, redaktor, poprzedni członkowie Zarządu oraz zewnętrzny doradca – *Agnieszka Mazur-Barańska*. ■

Wspólnie wobec Wspólnej Polityki Rolnej czyli o Europejskim Konwencie Wsi

Wobec wielu poczynań unijnych większość ludzi pozostaje obojętnych. Decyzje wyrażone wysoce technicznym czy prawniczym językiem wydają się całkowicie niezrozumiałe dla laika. Ale Wspólna Polityka Rolna (WPR) potrafi jeszcze wzbudzić duże emocje. Tak jest już od 1957 r. kiedy to WPR, jako jedna z pierwszych Polityk, została wyjęta spod kontroli poszczególnych państw Europy i przekazana w kompetencje Komisji, która w imieniu tych państw i za ich wspólnym przyzwoleniem Polityką tą zarządza. Emocje ujawniają się zwłaszcza przy różnych próbach jej zreformowania podjętych w ciągu ostatnich dziesięcioleci. Tak też było podczas negocjacji o przyjęcie nowych państw do Unii. Tak będzie, kiedy Polska – jako kraj o znacznym udziale ludności wiejskiej i wielkim potencjale produkcji rolnej – będzie w przyszłości współdecydować o kształcie WPR i korzystać z niej.

Trudność przeprowadzenia reformy bierze się stąd, że choć WPR kojarzona jest przede wszystkim ze wsparciem na rzecz unijnych rolników, to ma ona ogromny wpływ również na inne, czasami politycznie gorące, obszary: jakość żywności, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich, handel międzynarodowy, przemysł spożywczy itd. Reformując WPR bardzo łatwo prędzej czy później komuś – jeżeli nie wszystkim – nadebrać na odcisk. Kierunek reformy zależy zatem także od relatywnej siły wpływów różnych grup interesu, od odporności polityków państw członkowskich na te wpływy, od tego ile krajów unijnych popiera konkretne rozwiązanie, oraz w końcu także od odwagi Komisji Europejskiej.

Reforma WPR: główni rozgrywający

Wspólna Polityka Rolna znalazła się znowu w centrum zainteresowania latem 2002 r., gdy Komisarz Franz Fischler, austriacki farmer odpowiedzialny za WPR z ramienia Komisji Europejskiej, przedstawił propozycję kolejnej reformy tej polityki (patrz tekst obok nt. tych reform). Ponieważ zaproponowane zmiany odzwierciedlają rosnące przekonanie, że unijnej polityce rolnej należy się gruntowna reforma, wzbudziły one także bardzo gorące reakcje.

Oto główne siły, które odgrywają znaczącą rolę przy wszelkich próbach reformy WPR:

- przede wszystkim rolnicy, zwłaszcza ci wielcy i bogaci (choć często też wysoko zadłużeni), którzy dotychczas byli głównymi beneficjentami WPR. Polityka rolna, która w krajach UE stawiała przez pierwsze

dziesięciolecia na wzrost ilości produkowanej żywności, na restrukturyzację i racjonalizację, nie może bez dalszego finansowania unijnego się utrzymać, przynajmniej nie bez znacznych i niełatwych zmian. Nic dziwnego, że rolnicy, którzy otrzymują wielkie dotacje, alergicznie reagują na zmiany systemowe, a ich związki (tak jak najważniejszy związek zawodowy rolników na poziomie europejskim, COPA-COGECA) starają się reformy odwlec w czasie;

- przemysł rolno-spożywczy, duże sieci dystrybucji żywności, przemysł chemiczny (nawozy sztuczne, pestycydy itp.) oraz producenci maszyn rolniczych także przyzwyczaili się do takiego, a nie innego modelu produkcji i handlu żywnością, zatem wpływowe w państwach członkowskich i w Brukseli lobby przemysłowe wszelkich maści będą stały na straży swoich interesów, często związanych z zachowaniem status quo w kwestiach WPR;
- coraz ważniejsza jest także rola związków konsumentów. Dzieje się tak, ponieważ są one w pewnym stopniu rzecznikami opinii publicznej, a nastawiony często jedynie na zysk unijny przemysł rolno-spożywczy co i raz znajduje się w opałach z powodu gorszących wpadek (słynne szalone krowy, choć takich skandali jest więcej)¹. Niełatwa jest też niejednokrotnie sytuacja mieszkańców obszarów wiejskich, szczególnie tam, gdzie podstawę funkcjonowania gospodarki regionu stanowiło rolnictwo, a jego pozycja została poważnie zachwiana;
- potężne naciski na kształt WPR wymierzone są też z poza Unii Europejskiej. Dzieje się tak nie tylko ze względu na grę rynkową (konkurencyjność unijnych produktów rolnych na rynkach światowych, polityka innych ważnych producentów żywności i konsumentów tych produktów na świecie), ale także w związku z negocjacjami wokół liberalizacji światowego handlu.

Rozdrobniony głos NGOs

Wpływ organizacji pozarządowych, chcących zmienić WPR, był dotychczas często rozdrobniony. Poszczególne organizacje czy ich sieci koncentrowały swą uwagę na różnych wtórnych skutkach płynących z wdrażania WPR w państwach unijnych. Dla przykładu wymienić można następujące obszary zainteresowania NGOs i ich sieci:

- organizacje ochrony środowiska zainteresowane są WPR z kilku powodów: po pierwsze, intensywne, przemysłowe rolnictwo ma znaczny i

ujemny wpływ na bioróżnorodność obszarów wiejskich; po drugie, model rolnictwa, który się na skutek WPR w Unii wyłonił wymaga intensywnego korzystania z różnego rodzaju pestycydów i nawozów sztucznych o często bardzo negatywnym wpływie na stan gleby, ale także wód; po trzecie, zbyt często produkty rolno-spożywcze wożone są po całej Europie: skutkuje to nie

tylko nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza, ale także powoduje ciągły nacisk na rozbudowę infrastruktury, najczęściej drogowej; po czwarte zgłaszane są także postulaty dotyczące sposobu hodowania i transportu zwierząt²;

Wspólna Polityka Rolna i jej reformy

Wspólna Polityka Rolna imponuje przede wszystkim swoim rozmachem. Budżet Unii Europejskiej jest zdominowany przez WPR (45% budżetu jest przeznaczony na realizację WPR). Podobnie zawartość Dzienników Urzędowych Unii (*Journal Officiel*) dominują szczegółowe zapisy i decyzje jej dotyczące. Czterdzieści miliardów euro rocznie stanowi gigantyczną sumę, choć jeśli podliczy się do unijnego budżetu także budżety poszczególnych państw członkowskich, kwota ta wynosi jedynie ok. 2% ogółu środków publicznych w Unii.

WPR powstała w 1957 r. po to, aby zapewnić na rynku europejskim wystarczające ilości żywności, jak i zagwarantować rolnikom dochody na odpowiednim poziomie. Od początku WPR opiera się na działaniach interwencyjnych, czyli rolnicy nie tylko otrzymują dotacje z budżetu, ale i konsumenci płacą więcej za żywność.

WPR jest w pewnym sensie ofiarą swego sukcesu: dość szybko doszło do produkcji nadwyżek żywności (choć z tego korzystają np. banki żywności). Jeśli chodzi o dochód rolników, nie osiągnięto tak znaczącej poprawy, zatem pierwsza reforma WPR z 1968 roku (znana pod nazwą planu Mansholta, ówczesnego Komisarza odpowiedzialnego za WPR) miała na celu redukcję ilości osób zatrudnionych w rolnictwie po to, by gospodarstwa rolne stały się bardziej dochodowe. Kolejne zmiany z 1972 i 1985 roku nie osiągnęły celu, którym za każdym razem było ograniczenie nadwyżek produkcji. Z czasem te gospodarstwa rolne, które dostosowywały się najlepiej do wymogów WPR najwięcej z niej wynosiły. Obecnie 80% płatności trafia do wielkich ferm, 20% do mniejszych gospodarstw. WPR dotuje wielki przemysł rolno-spożywczy.

Pierwsze istotne zmiany w WPR miały miejsce w 1992 r. za kadencji komisarza d/s Rolnictwa Raya MacSharry'ego. Zmiany zostały wymuszone przez negocjacje dotyczące handlu międzynarodowego GATT (obecnie Światowa Organizacja Handlu WTO): w odpowiedzi na spadek cen interwencyjnych powstał system dopłat bezpośrednich. Po raz pierwszy doszło do ograniczenia nadwyżek produkcji żywności. Pojawiły się również kwestie ochrony środowiska. Już w 1999 r. zmiany te szły dalej w tym samym kierunku – wspierając konkurencyjność unijnego rolnictwa, powołano tzw. drugi filar WPR (pierwszy to instrumenty interwencji na rynku). Filar ten polega na wsparciu działań na rzecz ochrony środowiska oraz różnicowania działalności gospodarczej na wsi. Drugi filar to obecnie jedynie ok. 10% budżetu WPR. Nawet ta kwota nie jest w pełni wykorzystywana, m.in. w związku z wymogiem współfinansowania działań przez budżety państwa. Kwestia wsparcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich przez wzmocnienie drugiego filaru WPR jest także istotnym elementem reformy proponowanej przez Komisarza Fischlera w 2002 r. Szczegółowe propozycje Komisji Europejskiej są obecnie przygotowywane. ■

- organizacje, których głównym celem jest niesienie pomocy mieszkańcom trzeciego świata też mają na pieńku z WPR. Ponieważ celem Polityki jest wspieranie rolników unijnych przez udzielanie subwencji ze środków budżetowych, jak i preferowanie ich produktów na rynkach unijnych, dyskryminowane są towary rolno-spożywcze z innych krajów, często tych najbiedniejszych. Jednocześnie nadwyżki wyprodukowane przez rolników europejskich sprzedawane są przy zaniżonych cenach na rynkach światowych, dodatkowo ograniczając rynek dla rolników z najbiedniejszych krajów³. Jeszcze inne organizacje pozarządowe starają się temu zjawisku przeciwdziałać promując produkty z tych krajów, lub je rozprowadzając⁴. Nieraz słychać gorzkie słowa na temat tego, że Unia deklaruje chęć doprowadzenia przez swą znaczącą pomoc zagraniczną do tego, żeby najbiedniejsi mieszkańcy świata zarabiali co najmniej jedno euro dziennie, podczas gdy średnio dotuje każdą unijną krowę dwoma euro dziennie;

- organizacje zainteresowane zdrowiem publicznym i ochroną konsumentów interesuje kwestia dostępu konsumentów do bezpiecznej żywności. Przyciągają ich uwagę różne skandale związane z chorobami zwierząt i skażeniem żywności, do których w krajach unijnych dochodzi mimo dość szczegółowych kontroli i sankcji. Organizacje te podkreślają, że przemysłowe oblicze produkcji rolnej w Unii wymaga zmian. Jednocześnie organizacje te wskazują na fakt, że np. dotacje z budżetu WPR na rzecz około stu tysięcy producentów tytoniu (1 miliard euro) nieco przewyższają środki przeznaczone w ramach mocno nagłaśnianej kampanii Unii Europejskiej na rzecz zwalczania palenia tytoniu (50 milionów euro)⁵.

Błędem byłoby oczywiście mniemanie, że te różne organizacje ze sobą nie współpracują: niedawnym przykładem są dwa stanowiska sygnowane między innymi przez European Public Health Alliance (EPHA). Pierwsze jest apelem dotyczącym proponowanej reformy przesłanym do Komisarza Fischlera przed jej ogłoszeniem w lipcu 2002 r., którego współsygnatariusze reprezentują NGOs zdrowia publicznego, ochrony środowiska, ochrony praw zwierząt i ochrony praw...rolników⁶. Kolejny apel z listopada tego samego roku podpisał EPHA wraz z organizacjami ochrony środowiska i rozwoju krajów trzeciego świata⁷.

Inną sprawą jest jednak wspólne przedstawienie postulatów poszczególnych organizacji w jednym

liście, a czym innym wspólne wypracowanie takiego stanowiska przez szeroką grupę organizacji, związków rolników i polityków. Z tego też powodu warto w kontekście reformy Wspólnej Polityki Rolnej więcej uwagi poświęcić Europejskiemu Konwentowi Wsi, zwanemu także Konwentem Rolnym.

Konwent Wsi

Europejski Konwent Wsi (trudno po polsku oddać grę słów oryginału angielskiego – *European Agricultural Convention* – zwracającym przez pisownię swej nazwy uwagę na element nie tylko rolnictwa, ale i kultury rolnej) rozpoczął swe prace wiosną 2002r. Jego powołanie związane było z Konwentem nt. Przyszłości Europy.

Konwent Wsi obraduje w Parlamencie Europejskim pod patronatem przewodniczącego i wice-przewodniczącego Komisji Rolnictwa i rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego, Panów Josepha Daula i Friedricha-Wilhelma Graefe zu Baringdorfa. Obsługę techniczną Konwentu Wsi zapewnia doradca d/s rolnictwa i rozwoju wsi frakcji Zielonych / Sojuszu Wolnej Europy Parlamentu Europejskiego, Pan Hannes Lorenzen. Prace Konwentu Wsi odbywają się dzięki finansowaniu Fundacji Heinricha Boella, Frakcji Zielonych Parlamentu Europejskiego, Fondation de France, Fundacji Wspomagania Wsi, Fundacji Karpackiej, Forum Synergies, oraz WWF.

Konwent Wsi, na sesjach gromadzących różne organizacje i związki przedstawiciele rolnych oraz opcje polityczne, opracował w czerwcu i grudniu 2002 r. dwa stanowiska. Pierwsze było pomyślane jako wkład społeczeństwa obywatelskiego, wiejskiego, do Konwentu nt. Przyszłości Europy. Drugie było odpowiedzią na propozycję reformy Komisarza Fischlera z lata 2002 r.⁸

Konwent Wsi zrzesza zarówno organizacje pozarządowe, posłów Parlamentu Europejskiego, jak i badaczy akademickich oraz urzędników unijnych i rządowych. Jego celem jest zaproponowanie rozwiązań dla rolnictwa w Europie i rozważanie perspektyw dla wsi w Unii Europejskiej liczącej co najmniej 25 członków. Inicjując tę debatę, Konwent stanowi platformę, dzięki której osoby z krajów unijnych i do Unii kandydujących, zainteresowane rozwojem wsi i europejskiego rolnictwa opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju, mogą wypracować swą wizję reformy WPR.

Polskie organizacje pozarządowe i samorządowe brały udział w dotychczasowych obradach Konwentu Wsi. Były to między innymi władze mikroregionu Doliny Strugu, Fundacja IUCN Polska, Fundusz Współpracy, Instytut Ochrony Zwierząt oraz Stowarzyszenie Sołtysów. Jedną z organizacji wspierających tę inicjatywę jest Fundacja Wspomagania Wsi. Także polska administracja rządowa zawitała na

Konwencie Wsi w czerwcu 2002 r., przy czym media polskie w swych sprawozdaniach nie wspomniały o pozarządowym charakterze tej inicjatywy.

Stanowiska Konwentu wypracowane są na podstawie regionalnych dyskusji oraz opinii rolników, ekspertów, polityków i organizacji społecznych. Stanowiska te udostępniane są m.in. przez Internet do publicznej konsultacji. Ostateczny ich kształt dyskutowany jest na spotkaniach w siedzibie Parlamentu Europejskiego. Celem tych spotkań jest doprowadzenie do sytuacji, w której jak najmniejsza liczba uczestników Konwentu Wsi uzna, że jej szczególne stanowisko zostało pominięte, czy też został przyjęty jakiś zapis, który dla tej czy innej organizacji jest nie do przyjęcia.

Konwent Wsi a reforma WPR

Uczestnicy Konwentu Wsi w stanowisku z grudnia 2002 r. stwierdzają, że WPR wymaga pilnej reformy, ponieważ europejskich podatników nie stać na jej dalsze finansowanie, ponieważ zagraża ona niejednokrotnie środowisku naturalnemu i dobrostanowi zwierząt hodowlanych, oraz ponieważ nie spełnia oczekiwań konsumentów co do jakości żywności i zdrowia publicznego. Również rozwój negocjacji w ramach Światowej Organizacji Handlu wskazuje na potrzebę zmiany WPR.

Kluczową kwestią jest konieczność zwrócenia uwagi na zagadnienia dotyczące rozwoju wsi. Bliższe połowa ludności Europy mieszka na obszarach wiejskich, gdzie często poziom średnich dochodów jest niski, mamy do czynienia z wysokim bezrobociem i zdegradowanym środowiskiem naturalnym. Rozwój tych terenów jest niezbędny przede wszystkim ze względu na pogarszającą się sytuację rolników. Spada ich dochód z produkcji żywności, rośnie liczba rolników, którzy poszukują dodatkowego źródła dochodu dla swoich rodzin. Takie są podstawowe argumenty za stopniowym wzmocnieniem drugiego, tzw. rozwojowego, filaru WPR. Zdaniem Konwentu Wsi, wsparcie gospodarki na wsi jest szczególnie ważne w krajach kandydujących, podobno jak aktywna ochrona bogatego dziedzictwa naturalnego i kulturalnego obszarów wiejskich państw kandydatów do Unii.

Konwent Wsi wspiera propozycję Komisji Europejskiej z lata 2002 r. polegającą na przesunięciu środków z subsydiów towarowych na płatności związane z drugim filarem WPR (np. na rzecz zatrudnienia czy ochrony środowiska). Jednak nieudolne wycofanie środków z pomocy towarowej może spowodować rolników po prostu do zaprzestania produkcji rolnej, co miałoby fatalne skutki socjalne i środowiskowe. Zdaniem Konwentu, przejście od dotychczasowego systemu wsparcia na rzecz dotowania usług wykonywanych przez rolników na rzecz spo-

leczeństwa (np. tworzenie miejsc pracy, zarządzanie ziemią przeznaczoną na cele rolnicze, produkcja produktów o wysokiej jakości, czynna ochrona środowiska i dziedzictwa) odbywać powinno się stopniowo. Proponowany nowy system wsparcia rolników

Niektóre inicjatywy polskich NGOs związane z rozwojem obszarów wiejskich

Brońmy Ojcowizny, apel organizacji ekologicznych i ochrony przyrody z października 2002 r.: „...Organizacje pozarządowe od wielu lat prowadzą projekty mające na celu zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i upowszechnianie proekologicznych form gospodarowania (np. rolnictwo ekologiczne, programy rolno-środowiskowe, promocja regionalnych produktów na rynkach żywności wysokiej jakości, odnawialne źródła energii, ochrona przeciwpowodziowa na terenach rolnych i polderach, ochrona tradycyjnych ras zwierząt i odmian drzew owocowych, ekoturystyka). Mając wieloletnie doświadczenie i wiedzę, zwracamy się z propozycją do polskiego rządu o zintensyfikowanie współpracy na rzecz lepszego przygotowania Polski do pełnego wykorzystania środków udostępnionych naszemu krajowi w ramach drugiego filaru WPR w latach 2004-2006.” Patrz: www.agenda2007.eco.pl/ojcowizna.htm

Agenda 2007, projekt Fundacji IUCN Polska mający na celu włączenie polskich organizacji ekologicznych i konsumenckich w dyskusję na temat reformy WPR, „... Przeniesienie zachodnioeuropejskiego wzoru rolnictwa do krajów kandydujących ocenia się jako niemożliwe, m.in. z przyczyn finansowych w samej Unii Europejskiej oraz, zdaniem nie tylko organizacji ekologicznych, z przyczyn fatalnych skutków środowiskowych i społecznych. Średniookresowy Przegląd WPR (...) jest okazją do dokonania krytycznego przeglądu polityki rolnej i opracowania konstruktywnych propozycji jej zmian. Organizacje ekologiczne i konsumenckie powinny wnieść tu swój wkład w postaci wyważonych wniosków. Włączając się do dyskusji prowadzonej przez organizacje ekologiczne i konsumenckie zwłaszcza w Niemczech, ale także w innych krajach UE, spróbujemy wyrazić nasze stanowisko wobec polityki rolnej i postaramy się mieć wpływ na jej kształt.” Patrz: www.agenda2007.eco.pl

Koalicja na rzecz działań typu LEADER złożona z organizacji działających na rzecz rozwoju wsi w Polsce, październik 2002 r. „... Inicjatywa wspólnotowa LEADER odegrała i odgrywa istotną rolę w rozwoju obszarów wiejskich Unii Europejskiej. Przekazanie społecznościom lokalnym możliwości decydowania o wykorzystaniu środków rozwojowych spowodowało wyzwolenie ogromnej aktywności i zaangażowania mieszkańców wsi, dzięki czemu stosunkowo niewielkie środki finansowe programu LEADER stały się niezwykle efektywną inwestycją w kapitał społeczny obszarów wiejskich. (...) Z inicjatywy Parlamentu Europejskiego, a także Komisji Europejskiej, otwiera się znów szansa na objęcie Polski działaniami typu LEADER.” www.ngo.pl/wiadomosci_szczeg.asp?id=5613 oraz www.ngo.pl/upload/1470.pdf

musi jednak od nich wymagać przestrzegania standardów związanych z jakością i bezpieczeństwem żywności, dobrostanem zwierząt, zdrowiem publicznym i ochroną środowiska. Takich standardów Unia powinna także wymagać od producentów żywności innych krajów w ramach negocjacji z WTO.

Konwent Wsi uznaje, że ceny oferowane za produkty rolne powinny pokrywać koszty produkcji (obecnie tak nie jest). Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy jest siła przedsiębiorstw rolno-spożywczych, czy też supermarketów. Istotne są działania prowadzące do zwiększenia wartości produkcji rolnej, polepszenia jej jakości, rozwoju lokalnego przetwórstwa i upowszechnienia naturalnych sposobów produkcji rolnej. Ziemia niepotrzebna do produkcji żywności powinna być wykorzystana na inne cele, np. pod uprawy energetyczne, lasy itp.

Zdaniem uczestników Konwentu Wsi, drugi filar WPR w chwili obecnej w niewystarczającym stopniu służy mieszkańcom wsi niebędącym rolnikami. Dlatego Konwent nie tylko wspiera propozycję Komisji dotyczącą zwiększenia proporcji środków budżetowych przeznaczonych przez Unię na rzecz drugiego filaru kosztem pierwszego, ale naciska na ich wykorzystanie na rzecz całych społeczności wiejskich.

Konwent Wsi ponadto krytykuje niski poziom proponowanego wsparcia unijnego dla gospodarstw krajów kandydujących, skomplikowane procedury, jak i nierówne ich traktowanie w porównaniu z rolnikami w obecnych państwach członkowskich. Powoduje to, jak w przypadku Polski, finansowanie intensyfikacji rolnictwa kosztem funduszy na programy rozwoju wsi (np. nieudolna próba wycofania się rządu polskiego z przeznaczenia środków na działania rolnośrodowiskowe w ramach programu SAPARD⁹). Według Konwentu Wsi, zaniedbywane potrzeby wspólnot wiejskich (np. bezrobocie na wsi) wymagają wsparcia UE dla zrównoważonego rolnictwa oraz dla programów rozwoju obszarów wiejskich. Programy te m.in. powinny:

- tak jak program LEADER kłaść nacisk na rozwój społeczności wiejskich i tworzenie lokalnego partnerstwa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich;
- wspierać wdrażanie europejskich programów ochrony środowiska (np. Natura 2000), jak i ochrony zdrowia publicznego czy dobrostanu zwierząt.

Co dalej z reformą WPR

Wyniki szczytu przywódców Unii Europejskiej w Kopenhadze, którym Konwent przesłał swe postulaty, niezbyt dobrze wróżą, jeżeli chodzi o ewentualną przychylność przywódców politycznych Unii wobec głębokich zmian w WPR. Decyzje dotyczące nowych krajów członkowskich raczej wskazują na chęć rozwoju intensywnego rolnictwa w tych krajach, kosztem środków przeznaczonych na rzecz

rozwoju wsi.

Konwent Wsi przygotowuje się jednak do kolejnych wystąpień w sprawie reformy Wspólnej Polityki Rolnej. Forma i czas, kiedy Konwent na nowo zaprosi do współpracy różne organizacje i ekspertów, zależeć będzie od programu prac Komisji Europejskiej. Kolejne stanowiska Konwentu Wsi nie będą już dotyczyły ogólnej wizji tego, czemu powinna służyć WPR, lecz koncentrować się będą na sformułowaniu propozycji dotyczących tego, o czym Komisja Europejska powinna pamiętać przygotowując szczegółowe zapisy legislacyjne na potrzeby reformy WPR, do której powinno dojść do 2006 roku.

Do tego czasu również w Polsce najprawdopodobniej zacznie obowiązywać WPR. Okaze się, czy

system wspierania rolnictwa i obszarów rolnych wypracowany nie tylko w zupełnie innych czasach, ale i wdrażany, jak w przypadku większości obecnych członków UE, przez administracje rządowe bardziej przyzwyczajone do zawyżonych europejskich zapisów i mechanizmów kontroli, u nas się przyjął. Ale to, jaką opcję będą popierały kolejne rządy polskie i czy w Polsce zaczną być wykorzystywane środki unijne na rzecz rozwoju wsi, zależy także od tego, na ile organizacje pozarządowe i społeczności lokalne zainteresują się problematyką Wspólnej Polityki Rolnej. Jeżeli będziemy ją traktować jedynie jako narzędzie dla rolników, przegapimy szansę związaną z wykorzystaniem jej na rzecz rozwoju wiejskich społeczności lokalnych.

Paweł Krzeczunowicz

- ¹ Patrz wyniki badań opinii publicznej (czerwiec 2002 r.) w państwach członkowskich UE dotyczących oczekiwań konsumentów wobec WPR: http://europa.eu.int/comm/agriculture/survey/2002/rep_en.pdf. Główną organizacją konsumentów na poziomie europejskim jest BEUC; opublikował on stanowisko wobec potrzeby głębokiej reformy WPR. Więcej na stronie: www.beuc.org
- ² Przykładem kampanii organizacji ochrony środowiska wobec WPR w krajach UE jest kampania WWF - www.panda.org/about_wwf/where_we_work/europe/what_we_do/policy_and_events/epo/initiatives/cap_mid_term_review.cfm
- ³ Przykład kampanii przeciwko zalewaniu rynków światowych dotowanymi produktami rolno-spożywczymi z UE można znaleźć na stronach Oxfam: www.oxfam.org/eng/pr021210_cap_dumping.htm
- ⁴ Np. inicjatywy SlowFood (www.ngo.pl/wiadomosci_szczeg.asp?id=6939 lub www.slowfood.pl) lub Fairtrade Labelling Organisations International (FLO), międzynarodowe zrzeszenie organizacji z 14 państw: www.fairtrade.net.
- ⁵ Europejską organizacją pozarządową aktywną w tej dziedzinie jest European Public Health Alliance, przedstawi-

- na szerzej w EUlotce nr 4; opis ich kampanii w związku z WPR znaleźć można pod adresem www.epha.org.
- ⁶ List otwarty do Komisarza Fischlera z 2 lipca 2002 r. podpisały EPHA, European Farmers Co-ordination (CPE), Eurogroup for Animal Welfare, Friends of the Earth Europe, WWF, European Environment Bureau, BirdLife International; pełen tekst (po angielsku) pod adresem www.epha.org, patrz sekcja „campaigns and activities”.
- ⁷ Stanowisko z 14 listopada 2002 r. podpisały EPHA, Oxfam International, Friends of the Earth Europe, WWF, European Environment Bureau, BirdLife International; pełen tekst (po angielsku) pod adresem www.epha.org, patrz sekcja „campaigns and activities”.
- ⁸ Stanowisko Konwentu Wsi przedstawione Konwentowi nt. Przyszłości Europy dostępne jest po angielsku i po francusku na stronach internetowych Konwentu: www.agriculturalconvention.org. Stanowisko wobec proponowanej reformy WPR dostępne jest w kilku językach, w tym po polsku, pod adresem: www.agriculturalconvention.org/download/PL_COUNCILRECOMM_11DEC.doc
- ⁹ Patrz szczegóły w serwisie Wiadomości portalu ngo.pl: www.ngo.pl/wiadomosci_szczeg.asp?id=6706

Dziękujemy

Piąty numer EUlotki, Biuletynu Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli, jest ostatnim, którego druk i dystrybucja są finansowane z grantu przyznanego w 2001 r. przez Delegację Komisji Europejskiej w Warszawie w ramach *Phare Small Projects Programme*. Serdecznie dziękujemy.

Kolejne numery EUlotki będą, tak jak dotychczas, udostępniane w wersji elektronicznej na portalu internetowym organizacji pozarządowych **ngo.pl (www.eu.ngo.pl)**.

Zdajemy sobie jednak sprawę z tego, że dostęp do EUlotki w wersji elektronicznej mają tylko nieliczni, dlatego też będziemy się starali pozyskać kolejne środki, aby EUlotkę do organizacji społecznych w Polsce przesyłać w wersji drukowanej. ■

LEADER+

Inicjatywa Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich

Program Leader, jedna z czterech unijnych inicjatyw mających wspierać realizację celów polityki strukturalnej¹, został zainaugurowany w 1991 r. Leader+ jest trzecią z kolei edycją programu, który bywa określany „okrętem flagowym UE”, jeśli chodzi o wspieranie rozwoju obszarów wiejskich.

W działaniach podejmowanych w ramach programu Leader kładzie się nacisk przede wszystkim na społeczne i kulturalne czynniki rozwoju. Jednym z głównych celów programu jest znalezienie metody angażowania społeczności lokalnych w rozwój obszarów wiejskich wewnątrz Unii. Leader jest prawdopodobnie najpowszechniej znanym w samej Unii programem, dotyczy bowiem największej liczby obywateli, którzy są albo jego uczestnikami, albo beneficjentami.

Leader uznawany jest za program eksperymentalny, a jego celem jest znajdowanie nietypowych metod rozwiązywania problemów i zaspakajania potrzeb społeczności wiejskich. Istotą Leadera jest wypróbowywanie nowych modeli rozwoju lokalnego, z myślą o potencjalnym wykorzystaniu ich w innych miejscach. W realizacji programu duże znaczenie przywiązuje się do oryginalności proponowanych rozwiązań czy metod działania, koncentrowaniu się na jednym, konkretnym zagadnieniu oraz na uwzględnianiu szerszego kontekstu zmieniającego się nieustannie świata.

Podejście lokalne i oddolne

Program Leader wyróżnia się porzuceniem podejścia odgórnego, czyli przyznawania subsydiów, na rzecz angażowania i zachęcania lokalnych społeczności i ich liderów do zdobywania umiejętności niezbędnych do wpływania na przyszłość obszarów, na których żyją. Program Leader, to zastosowanie podejścia lokalnego (*area-based approach*). W trzeciej edycji programu celem jest stworzenie pilotażowych, zintegrowanych i zrównoważonych strategii rozwoju lokalnego, z wykorzystaniem doświadczeń z poprzednich edycji programu.

Zakres tematyczny działań podejmowanych w ramach Leadera jest niezmiernie szeroki i zależy niemal wyłącznie od potrzeb lokalnych i decyzji poszczególnych grup realizujących program. Rozporządzenie Komisji Europejskiej określa warunki działania programu, które muszą być uzupełniane przez kraje członkowskie o kryteria istotne dla danego kraju czy regionu. Na okres trwania programu Leader+ (lata 2000-2006) Komisja ustaliła następujące priorytety:

- wykorzystywanie nowych umiejętności i technologii do podnoszenia konkurencyjności wyrobów lokalnych rynków;
- wspieranie możliwości zbytu produktów lokalnych;
- wykorzystywanie zasobów naturalnych i kulturowych obszarów wiejskich.

Bardzo istotną cechą programu jest tworzenie sieci na poziomie krajowym. Służą one przede wszystkim wymianie doświadczeń i wzajemnemu uczeniu się.

Państwa chcące uzyskać wsparcie w ramach Leader+, wysłały do KE programy do zatwierdzenia. W niektórych krajach przygotowywane są one na szczeblu centralnym, w innych (w przypadku krajów o większym stopniu decentralizacji jak np. Niemcy, Włochy, Hiszpania) przesyłanych jest kilka programów regionalnych.

Podstawową jednostką realizującą program jest Lokalna Grupa Działania (*Local Action Group*, czyli w skrócie LAG). Jest to partnerskie porozumienie przedstawicieli samorządu lokalnego, biznesu i organizacji społecznych działających na zasadach non-profit. Działania finansowane w ramach Leadera muszą wynikać z potrzeb i warunków miejsca, w którym program jest realizowany. W praktyce znaczy to tyle, że społeczności lokalne, zorganizowane dla potrzeb realizacji programu w Lokalne Grupy Działania robią to, co same uważają za najistotniejsze.

Wyłonienie Grup LAG, jak i późniejszy wybór projektów realizowanych w ramach każdej grupy, odbywa się w drodze konkursu. Zaangażowanie lokalnych społeczności daleko wyprzedza zatem przyznanie funduszy unijnych. Ogłoszenie konkursu na najlepsze projekty dla danego obszaru poprzedzone jest analizą szans i zagrożeń jego rozwoju przeprowadzoną z udziałem mieszkańców.

W ramach Leader+ wspierana jest współpraca grup w ramach jednego kraju a także budowanie partnerstw międzynarodowych (również z grupami spoza UE). W poprzedniej edycji programu (Leader II) zachęcano grupy do współpracy międzynarodowej, jeśli mogło to pomóc w realizacji celów lokalnych. Grupy LAG, które podejmowały współpracę, otrzymywały na nią dodatkowe fundusze za pośrednictwem organizacji pełniących funkcję obserwatorium międzynarodowego (Leader European Observatory, do 2001 r. pełniła tę funkcję brukselska organizacja AEIDL²). Fundusze można było otrzymać na wstępną fazę (od idei do projektu) i na projekt właściwy (od projektu do działania). Obserwatorium

odpowiedzialne było za koordynację systemu współpracy, tworzenie procedur, organizację seminariów i pomoc techniczną (analiza potrzeb, poszukiwanie partnerów międzynarodowych).

W obecnej edycji programu Grupy LAG mogą przeznaczyć na współpracę międzynarodową do 10% swoich budżetów. Współpraca nie może ograniczać się do wymiany doświadczeń, ale musi owocować wspólnymi działaniami prowadzonymi przez jasno zdefiniowane wspólne struktury. Grupy spoza Unii zaangażowane w realizację projektów współpracy międzynarodowej i uczestniczące w programie Leader+ muszą być zorganizowane zgodnie z regułami obowiązującymi Grupy LAG. Chociaż polskie społeczności mogą teoretycznie uczestniczyć w programie Leader+ w ramach działań wymiany międzynarodowych doświadczeń, nie mogą korzystać z finansowania unijnego.

Nadal jednak w mocno przedłużającym się przetargu nie wybrano organizacji, które będą pełnić różne funkcje rozwiązane wraz z zakończeniem programu Leader II obserwatorium na poziomie Unii.

Fundusze unijne z programu Leader+ mogą być przeznaczane na trzy cele:

- wspieranie działań będących nowoczesnymi strategiami rozwoju lokalnego;

- wsparcie międzyregionalnej i międzynarodowej współpracy obszarów wiejskich;
- tworzenie sieci wszystkich obszarów wiejskich Unii Europejskiej (objętych pomocą w ramach Leader+, jak i nie korzystających z tej pomocy) z naciskiem na wymianę doświadczeń.

Program Leader+ wymaga współfinansowania, zarówno w postaci środków budżetowych danego kraju czy regionu, jak i udziału organizacji czy osób prywatnych realizujących działania w jego ramach. W przypadku wkładu organizacji pozarządowych jest to często praca wolontariuszów.

Każdy kraj sam określa zasady wydawania środków dostępnych w ramach programu. Środki te przekazywane są Grupom LAG. Muszą one obejmować swoim zasięgiem niewielkie terytorium (o liczbie mieszkańców między 10.000 a 100.000, lub o niewielkiej gęstości zaludnienia), stanowiące spójną całość w sensie geograficznym, kulturowym i ekonomicznym. Obszary działania Grup LAG nie muszą pokrywać się z granicami administracyjnymi.

Leader w Polsce

Polska po przystąpieniu do Unii Europejskiej nie będzie objęta programem Leader+. Nie jest to również program, który został Polsce udostępniony jesz-

Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich – Warszawa, 11 lutego 2003 r.

11 lutego 2003 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego – Dialog w Warszawie odbędzie się Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Forum będzie okazją spotkania tych organizacji, które są gotowe współpracować na rzecz przygotowania polskiej wsi do integracji europejskiej poprzez aktywizowanie społeczności wiejskich i zwiększenie ich udziału w procesie przemian na wsi. Celem Forum jest także promowanie zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich.

W trakcie seminarium zostaną zaprezentowane działania prowadzone w tym zakresie w krajach UE, w szczególności w oparciu o doświadczenia programu LEADER, jak i polskie przykłady aktywnego uczestnictwa mieszkańców wsi w przedsięwzięciach rozwojowych. Uczestnicy Forum będą także mogli dowiedzieć się, jak przebiega proces budowania porozumienia organizacji wiejskich w krajach kandydujących.

Organizatorami Forum jest grupa polskich organizacji działających na rzecz rozwoju wsi, w skład której wchodzi: Fundacja Idealna Gmina, Fundacja IUCN Poland, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Fundusz Współpracy, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów, Namysłowskie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych, Polska Zielona Sieć, Regionalne Towarzystwo Rolno-Przemysłowe „Dolina Strugu”, WWF Polska. Organizacje te zadeklarowały gotowość współpracy i budowania porozumienia.

Uczestnicy Forum będą także mogli podpisać deklarację współpracy organizacji działających na rzecz rozwoju wsi w Polsce, w której czytamy m.in.:

„My, niżej podpisani, (...) uznajemy za niezbędne nawiązanie ściślejszej współpracy między wszystkimi organizacjami, których celem jest:

- *wspieranie i upowszechnianie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,*
- *budowanie dialogu obywatelskiego na polskiej wsi,*
- *aktywizowanie społeczności lokalnych,*
- *budowanie partnerstwa pomiędzy organizacjami pozarządowymi, biznesem i instytucjami sektora publicznego na rzecz podniesienia jakości życia na wsi.*

(...) Chcemy także włączyć się aktywnie w działania o zasięgu ponadnarodowym, takie jak np. program PREPARE (Pre-Accession Partnership for Rural Europe) oraz przyczynić się do objęcia polskiej wsi instrumentami wsparcia rozwoju lokalnego, takimi jak np. Inicjatywa Wspólnotowa LEADER.”

Rolę nieformalnego sekretariatu Forum pełni program „Agro-Info” Funduszu Współpracy. Więcej informacji oraz program Forum można uzyskać pod telefonem (0-22) 622-84-64, na stronach www.cofund.org.pl, lub pocztą elektroniczną agro2000@cofund.org.pl.

cze przed rozszerzeniem Unii. Zatem Polska przystąpi do Lidera (lub programu, który będzie stanowił jego bezpośrednią kontynuację) w 2007 r.

Na lata poprzedzające włączenie Polski do następnej edycji programu Leader (2004-2006) zaproponowano krajom kandydującym dwie możliwości:

- zdobywanie doświadczeń w działaniach zbliżonych do Lidera, ale bez tworzenia Grup LAG. Działania te miałyby polegać głównie na szkoleniach i byłyby finansowane z nurtu orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnictwa, czyli ze środków unijnych idących m.in. na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej;
- realizowanie pilotażowych projektów w oparciu o zasady Leader+ na wybranych obszarach.

Komisja Europejska sugerowała, aby uwzględnić działania typu „Leader” w Sektorowym Programie Operacyjnym dotyczącym rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich (wchodzący w skład Narodowego Planu Rozwoju, głównego dokumentu określającego na co wykorzystane zostaną fundusze strukturalne). Nic dotychczas nie wskazuje, by rząd Polski skorzystał z tych sugestii.

Ze swojej strony Komisja Rolna Parlamentu Europejskiego opowiadała się za stworzeniem programu o nazwie Leader Plus Accession, który byłby finansowany z niewykorzystanych środków programu SAPARD przeznaczonych na szkolenia i pomoc

techniczną. W ramach tego programu funkcjonowałyby Grupy LAG, a także sieci wymiany informacji. Niektóre frakcje Parlamentu Europejskiego również zaangażowały się w inicjatywę różnych organizacji mającą na celu przygotowanie krajów kandydujących do działań typu Leader – inicjatywa ta figuruje pod nazwą PREPARE.

Obecnie trwają starania (podjęte przez grupę organizacji zajmujących się zrównoważonym rozwojem obszarów wiejskich w Polsce) zmierzające do tego, by jak najszybciej uruchomić program kierujący się podobnymi co Leader założeniami. Pozwoli on przygotować się grupom działającym na poziomie lokalnym do korzystania ze środków programu, który zostanie uruchomiony w 2007 roku. Wdrożenie w tej chwili programu pilotażowego pozwoli na zdobycie doświadczeń, które pomogą efektywniej wykorzystać środki w latach 2007-2013, a także uniknąć przynajmniej części potencjalnych błędów przy programowaniu następcy Lidera.

Justyna Duriasz-Bułbak

¹ *Polityka strukturalna Unii ma na celu wyrównanie szans biedniejszych regionów w Unii Europejskiej. Pozostałe inicjatywy unijne to: Interreg, Equal i Urban.*

² *Strony internetowe przygotowane przez AEIDL dla programu Leader II zawierają więcej informacji na temat tej inicjatywy: www.rural-europe.aeidl.be*

Kampania act4europe NGOs wobec Konwentu nt. Przyszłości Europy

Grupa Kontaktowa Społeczeństwa Obywatelskiego, porozumienie głównych sieci i organizacji trzeciego sektora pracujących w Brukseli na szczelbu unijnym w połączeniu z Europejskim Kongresem Związków Zawodowych, zainicjowała w październiku 2002 r. kampanię *act4europe* (działaj na rzecz Europy). Celem kampanii jest zapewnienie udziału maksymalnej liczby organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Konwencie nt. Przyszłości Europy.

Do połowy grudnia przeprowadzono trzy interwencje wobec delegatów na Konwent we wszystkich 28 uczestniczących państwach. Za każdym razem organizacje pozarządowe proszone są o zapoznanie się ze stanowiskiem i – jeżeli je popierają – o przesłanie podpisanego listu, pocztą elektroniczną lub faksem, do delegatów na Konwent ze swego kraju. W przypadku Polski są to trzy osoby, na które namiary podajemy obok.

Interwencje dotyczyły następujących spraw:

- apel do delegatów, aby poparli pomysł utworzenia grupy roboczej d/s społecznych. Grupy robocze Konwentu są miejscem, w którym omawiane są podstawowe sprawy istotne dla zreformowania Unii Europejskiej. Konwent powołał różne grupy robocze (na przykład dotyczące spraw gospodarczych, bezpieczeństwa, czy roli parlamentów krajów europejskich). W mniemaniu niektórych delegatów (zielonych i socjalistów) oraz europejskich sieci NGOs zabrakło miejsca na poszerzoną dyskusję na tematy bliskie troskom obywateli, takie jak bezrobocie, wykluczenie społeczne itp. Powołanie grupy wiązało się z obawą organizacji Grupy Kontaktowej, że Unia będzie nadal skoncentrowana na sprawach ekonomicznych.

Grupa robocza d/s społecznych została powołana na początku listopada, m.in. dzięki poparciu ze strony organizacji pozarządowych. Grupa ta powinna zakończyć prace do początku lutego 2003 r. Nie jest

jasne, na ile będzie ona sprawna, ponieważ w odróżnieniu od pozostałych grup roboczych, do pracy nad tym tematem zgłosiła się ponad połowa delegatów na Konwent (spośród polskich delegatów poseł Józef Oleksy);

- prośba do delegatów na Konwent, aby tak generalne zasady, na jakich opiera się Unia Europejska jakimi są zrównoważony rozwój, równouprawnienie kobiet i mężczyzn oraz inne prawa, które dotychczas były gwarantowane traktatami europejskimi, także zostały wpisane w nowy traktat konstytucyjny. Szczególnie niepokojące są różne zaniechania w pierwszym szkicu Przewodniczącego Giscarda d'Estainga. Apel w szczególności zwraca się do delegatów z żądaniem, aby nie likwidować nabytych praw i przywrócić do szkicu nowego traktatu zapisy dotyczące:

- zrównoważonego rozwoju gospodarczego;
- równouprawnienia mężczyzn i kobiet;
- poprawy środowiska naturalnego;
- poprawy poziomu i jakości życia;

- żądanie, aby polityka Unii Europejskiej wobec krajów niebędących jej członkami nie kierowała się jedynie własnym interesem. Unia Europejska powinna w swoich działaniach zewnętrznych kierować się celami, jakimi są rozwój krajów trzeciego świata, walka z ubóstwem, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, sprawiedliwa polityka gospodarcza i handlowa, szerzenie demokracji, szacunek dla praw człowieka oraz praworządności, równouprawnienie kobiet i mężczyzn, oraz zapobieganie konfliktom zbrojnym.

Choć większość europejskich sieci organizacji pozarządowych, które biorą udział w Konwencie, od początku deklaruje, że stara się wyjść poza Brukselę ze swoimi informacjami, dopiero kampania *act4europe* stanowi taki krok. Jest to istotne, ponieważ część ich postulatów została zauważona przez Konwent: wygląda na to, że Karta Podstawowych Praw zostanie włączona do porządku prawnego Unii, a w szkicu do Traktatu Konstytucyjnego, przedsta-

wionego pod koniec października 2002 r., widnieje zapowiedź zapisu dotyczącego demokracji partycypatywnej, czyli większego otwarcia na udział obywateli w podejmowaniu decyzji ich dotyczących. Obecnie trwają prace nad pisaniem Traktatu, zatem udział i monitoring organizacji pozarządowych staje się bardzo istotny, jeżeli chcą, żeby treść Traktatu odpowiadała ich stanowiskom.

Mamy nadzieję, że jak największa liczba polskich organizacji pozarządowych dołączy do tych i kolejnych apeli kampanii *act4europe* wspierając jeżeli nie wszystkie postulaty, to przynajmniej niektóre z nich. W Brukseli, między innymi przy udziale trzech polskich delegatów na Konwent, podejmowane są decyzje, które będą miały znaczący wpływ na rozwój Europy, a zatem także Polski. Warto podjąć próbę wpływania na tok tych dyskusji.

Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli zapewnia przepływ informacji pomiędzy Grupą Kontaktową a NGOs w Polsce. Kolejne listy i prośby Grupy są rozprawdane przez serwis wiadomości w portalu ngo.pl oraz za pośrednictwem partnerów Przedstawicielstwa.

Dodatkowe informacje po polsku na temat Konwentu nt. Przyszłości Europy dostępne są na stronach internetowych Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli (www.eu.ngo.pl) jak i w ramach Projektu Futurum prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych (www.futurum.gov.pl).

Paweł Krzeczunowicz

Polscy delegaci na Konwent:

Pan Poseł Józef Oleksy

(e-mail: jozef.oleksy@sejm.gov.pl; fax: (0-22) 625-45-29)

Pan Senator Edmund Wittbrodt

(e-mail: ewittbro@sunrise.pg.gda.pl; fax: (0-58) 620-60-35)

Pani Minister Danuta Huebner

(e-mail: Andrzej_Kosnikowski@mail.ukie.gov.pl;

fax: (0-22) 455-53-33)

Socrates, Tempus, Leonardo, Youth – konsultacje trwają

Dział Komisji Europejskiej odpowiedzialny za edukację i kulturę (DG ECA) prowadzi do końca lutego 2003 r. konsultacje publiczne dotyczące przyszłości programów unijnych dobrze znanych w Polsce: Socrates, Tempus, Leonardo da Vinci oraz Młodzież (Youth). Wypowiedzi organizacji pozarządowych i osób indywidualnych na temat tych programów dotyczyć mają rozwoju programów unijnych skierowanych na młodzież i kształcenie po 2006 roku. Opinie i sugestie przesłane do DG ECA na specjalnym formularzu dostępnym w oficjalnych językach UE (podajemy namiary na wersję anglojęzyczną: <http://europa.eu.int/comm/education/new-progconsult/>) zostaną wykorzystane przy pisaniu nowego projektu tych programów – Komisja musi przedstawić go w 2004 roku. Informacja dotycząca w/w programów unijnych dostępna jest po polsku w Internecie pod następującymi adresami:

Socrates: www.socrates.org.pl

Tempus: www.socrates.org.pl/tempus/tempus3.html

Leonardo Da Vinci: www.cofund.org.pl/cgi-bin/leonardo/idea.pl?id=glowna

Youth: www.youth.org.pl

Notatki

– seminaria, konferencje, spotkania – zima 2002

Unia dla obywateli ?

★★★★★★

Podczas konferencji zorganizowanej przez Euro Citizen Action Service (ECAS) w Brukseli 5-6 grudnia 2002 r. deputowani Parlamentu Europejskiego, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, przedstawiciele Komisji Europejskiej oraz sędzia Trybunału Sprawiedliwości omawiali z przedstawicielami biur porad obywatelskich i innych organizacji pozarządowych zagadnienia związane z europejskimi swobodami obywatelskimi.

Chociaż swobody obywatelskie wynikające z ustawodawstwa unijnego w dużej mierze dotyczą osób podejmujących pracę lub naukę w drugim państwie unijnym (około 5% ludności unijnej piętnastki), z ich przestrzeganiem bywa różnie. Administracja państw członkowskich nie zawsze je respektuje. Konferencja ECAS miała na celu przedstawienie różnego rodzaju istniejących inicjatyw, które mogą pomóc obywatelowi. Jednocześnie promowano biura porad obywatelskich jako ważny element wspierania obywateli w zapewnieniu swych praw.

Po to, aby obywatel mógł korzystać ze swoich praw, musi najpierw wiedzieć, na czym one polegają. Uczestnicy konferencji byli zgodni, że instytucje europejskie, w szczególności Komisja, bardzo dużo czyni, aby udostępnić informacje. Problem polega raczej na dużej ich ilości oraz na fakcie, że instytucje unijne czynią niewiele, aby uświadomić obywateli o tych swobodach i źródłach informacji. Te serwisy, które istnieją, związane są w dużej mierze z koniecznością korzystania z Internetu, choć są one często także dostępne przez telefon. Lista głównych serwisów informacji (od ogólnego portalu Europe Direct, przez Signpost Service, po ośrodki bardziej wyspecjalizowane, jak np. ośrodki Euro Info dla biznesu, Euroguichets dot. spraw konsumenckich) podana jest obok.

Sama informacja jest często niewystarczająca, potrzebna jest obywatelowi rada. Jest to istotne w szczególności wtedy, gdy obywatel pierwszy raz się styka z uprawnieniami wynikającymi z prawa do swobodnego przepływu osób wewnątrz Unii. Zarówno pracownicy Komisji Europejskiej, jak i deputowani europejscy podkreślali bardzo istotną rolę biur porad obywatelskich. Deputowani przyznawali, że pytania, które otrzymują od wyborców, nieraz są w stanie rozwiązać jedynie dzięki pomocy biur porad. Jednak obecni na konferencji przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazywali na brak środków na kształcenie pracowników i udzielanie porad w tej skomplikowanej kwestii.

Nie zawsze administracja państwa członkowskiego potrafi lub chce stosować swobody obywatelskie wobec obywateli innego państwa UE. Presja Komisji Europejskiej, rządu drugiego państwa, czy też decyzje Trybunału Sprawiedliwości nie zawsze są skuteczne. Przykładem może służyć wieloletnia i wciąż nieskuteczna walka grupy brytyjskich nauczycieli języka angielskiego, którym odmawia się – bezprawnie – uznania dyplomów i kwalifikacji przez włoskie uniwersytety. Sędzia David Edward z Trybunału Sprawiedliwości wskazał dodatkowo na znaczący problem zbyt dużej ilości pracy dla sądów, co powoduje niedopuszczalne opóźnienia w podejmowaniu przez nie decyzji.

Na konferencji obecnych było około 130 osób związanych z ruchem poradnictwa europejskiego z wielu krajów, w tym z Polski (m.in. Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich i Centrum Praw Kobiet). Hanna Gorska z ZSBPO zaproszona została do udziału w grupie roboczej, do której zadań należeć mają m.in. dalsze prace nad 'Szkiecem do deklaracji na temat Europy i ośrodków poradnictwa' oraz uściślenie współpracy pomiędzy samymi ośrodkami, jak i pomiędzy ośrodkami a Parlamentem Europejskim.

Kwestia praw obywatelskich wynikających z członkostwa w UE zostanie ponownie poruszona na konferencji pt. 'Forum Obywatelstwa Europejskiego' współorganizowanej przez Charities Aid Foundation, Fundację im. Stefana Batorego oraz ECAS w Warszawie 21-22 marca 2003r.

Paweł Krzczunowicz

Podajemy informacje na temat podstawowych internetowych systemów informowania obywateli i reagowania na przypadki nieprzestrzegania swobód obywatelskich wynikających z traktatów europejskich (związanych m.in. z poruszaniem się, zamieszkaniem i podjęciem pracy lub nauki przez obywatela Unii Europejskiej w innym państwie unijnym). O ile nie podano inaczej, link prowadzi do strony w języku angielskim, choć informacje te najczęściej dostępne są także w pozostałych dziesięciu oficjalnych językach Unii. Wraz z przystąpieniem Polski do UE informacje te staną się dostępne także po polsku.

■ **Europe Direct** jest podstawowym serwisem Komisji Europejskiej informującym obywateli w państwach członkowskich Unii o wszelkich sprawach związanych z Unią i jej funkcjonowaniem: www.europa.eu.int/europedirect/en/index_en.html

- **Dialogue with Citizens** przedstawia ogólną informację na temat praw wynikających z zasady swobodnego poruszania się osób po terytorium wszystkich państw członkowskich (w tym uprawnienia do zamieszkania, podjęcia pracy czy prowadzenia przedsiębiorstwa, uznania kwalifikacji, opieki społecznej itp.): http://europa.eu.int/citizens/index_en.html
- **Signpost Service** jest serwisem poradnictwa Komisji Europejskiej i ECAS, który pozwala obywatelom, mającym trudności z uzyskaniem swoich praw, zasięgnąć porady prawników: http://europa.eu.int/citizensrights/signpost/front_end/signpost_en.htm
- **Solvit** jest nową siecią ośrodków administracji państw członkowskich, która ma pozwolić na szybkie i mało biurokratyczne rozwiązywanie problemów obywateli z administracją innego państwa członkowskiego: http://europa.eu.int/comm/internal_market/solvit
- **Rural Information Carrefours** to ośrodki informacji na temat Unii Europejskiej ulokowane na obszarach wiejskich: http://europa.eu.int/comm/relays/carrefours/index_en.htm
- **Euroguichets** zajmują się ochroną praw konsumenckich obywateli Unii, którzy mają problemy z zakupem dokonany w innym państwie UE: http://europa.eu.int/comm/consumers/policy/euroguichets/index_en.html

Kalendarium

Wykaz konferencji, seminariów, kongresów, wystaw – styczeń-czerwiec 2003

Pełen wykaz konferencji i innych spotkań w okresie styczeń-czerwiec 2003 znajduje się na stronie internetowej: www.eu.ngo.pl (konferencje i spotkania).

<p>Rok 2003 został ustanowiony Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych</p> <p>Więcej informacji o wydarzeniach i akcjach z tym związanych znajdziesz na następujących stronach internetowych: www.mpips.gov.pl/_osobynepełnosprawne.php?dzial=499 oraz www.eypd2003.org</p>		27-28 lutego	<p>■ Migration and Social Integration of Immigrants Migracja i integracja społeczna imigrantów Miejsce: Ateny, Grecja Organizator: Komitet Ekonomiczny i Społeczny Grecji Kontakt: prof. Andreas Kints, e-mail: scad1oke@otenet.gr</p>
29 stycznia	<p>■ VAT and Charities: The Options Podatek VAT i organizacje dobroczynne Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: European Charities' Committee on VAT Kontakt: info@eccvat.org Więcej informacji: www.eccvat.org</p>	27 lutego -1 marca	<p>■ First International Congress on Women and Disability Kongres nt. kobiet i niepełnosprawności Miejsce: Valencia, Hiszpania Organizator: IMERSO, rząd regionalny Valencia Kontakt: mujdisc_congreso@gva.es Więcej informacji: www.micongreso.gva.es</p>
10-11 lutego	<p>■ The Enlarged European Union - Partner of the Developing World Rozszerzona Unia Europejska partnerem krajów rozwijających się Miejsce: Berlin, Niemcy Organizator: InWEnt (dawniej DSE) Kontakt: info@inwent.org Więcej informacji: www.dse.de</p>	28 lutego -1 marca	<p>■ The EU Strategy for Social Inclusion: Making it Work at the Local Level Wdrażanie europejskiej strategii przeciwko wykluczeniu społecznemu na poziomie lokalnym Miejsce: Ateny, Grecja Organizator: European Anti-Poverty Network (EAPN) i Eurocities Więcej informacji: www.eurocities.org</p>
21-23 lutego	<p>■ Grenzen überwinden. Der EU-Erweiterungsprozess und Visionen für Europa aus frauenpolitischer Sicht Pokonanie granic. Rozszerzenie UE i wizja dla Europy z punktu widzenia kobiet Miejsce: Lichtenfels, Niemcy Organizator: Frauenakademie München e.V. Kontakt: Birgit Erbe, tel.: +49 89 721-1881, e-mail: info@frauenakademie.de Więcej informacji: www.frauenakademie.de/veranst/europa1.htm</p>	14-15 marca	<p>■ Citizens' Parliament on Sustainable Consumption Parlament obywatelski nt. zrównoważonej konsumpcji Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: IBGE-BIM</p>

15-16 marca	<p>Kontakt: ecocons@ibgebim.be Więcej informacji: www.ibgebim.be/EVENTS/ENG/CitizensParliament/index.htm</p> <p>■ Second European Meeting of People Experiencing Poverty Drugie europejskie spotkanie osób zaznajomionych ubóstwa Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: European Anti-Poverty Network Więcej informacji: www.eapn.org</p>	20-25 maja	<p>Organizator: Greckie Ministerstwo Edukacji Narodowej i Spraw Wyznaniowych Kontakt: Helen Mathiopoulou, e-mail: parko@ypepth.gr Więcej informacji: www.y-europe.gr</p> <p>■ Contemporary Women's / Feminist Movements in Post-Communist Countries – 10 Years After Współczesne ruchy feministyczne i kobiece w krajach postkomunistycznych - 10 lat później Miejsce: Dubrownik, Chorwacja Organizator: -enska Infoteka, Heinrich Böll Stiftung, Inter-University Centre Dubrownik Więcej informacji: www.zinfo.hr</p>
19-20 marca	<p>■ Mid-term Review of the Social Policy Agenda Średniookresowy przegląd europejskiej polityki społecznej Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: Komisja Europejska Więcej informacji: http://europa.eu.int/comm/employment_social/news/2003/jan/1041848954_en.html</p>	2-5 czerwca	<p>■ Green Week 2003 Doroczna konferencja Komisji Europejskiej nt. ochrony środowiska Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: Komisja Europejska Kontakt: env-greenweek@cec.eu.int Więcej informacji: www.europa.eu.int/comm/environment/greenweek/index_en.htm</p>
21 marca	<p>■ Spring Day in Europe Dzień wiosny w Europie – młodzież szkolna dyskutuje nt. przyszłości Europy Miejsce: szkoły w 28 krajach uczestniczących w Konwencji nt. Przyszłości Europy Organizator: Komisja Europejska i Konwent nt. Przyszłości Europy Więcej informacji: http://www.eun.org/eun.org2/eun/en/index_spring.cfm</p>	21-24 czerwca	<p>■ European Youth Event Y-Europe Spotkanie młodzieży krajów Europy Y-Europe Miejsce: Rethymno, Grecja Organizator: Sekretariat Generalny ds. Młodzieży rządu Grecji Kontakt: Brisiida Dokou, e-mail: bdokou@neagenia.gr Więcej informacji: www.y-europe.gr</p>
28 marca	<p>■ A life like everybody else Życie jak każde inne – konferencja nt. dyskryminacji osób niepełnosprawnych Miejsce: Graz, Austria Organizator: EASPD, Belgia Kontakt: tel.: +32 2 282-4610, e-mail: easpd@skynet.be</p>	8-9 kwietnia	<p>■ Europäisierung der Zivilgesellschaft Europeizacja Społeczeństwa Obywatelskiego Miejsce: Mannheim, Niemcy Organizator: Arbeitskreis Europäische Integration e.V. Kontakt: e-mail: aei@aei-ecsa.de</p>
8-10 kwietnia	<p>■ Symposium on European Minority Languages and Research Symposium o językach mniejszości w Europie Miejsce: Aberystwyth, Walia Organizator: University of Wales, Aberystwyth Więcej informacji: www.aber.ac.uk/%7Emerwww/indeng.htm</p>	21-23 maja	<p>■ European Conference On Mobility Management ECOMM 2003 Europejska konferencja nt. zarządzania transportem zbiorowym Miejsce: Karlstad, Szwecja Organizator: Miasto Karlstad Więcej informacji: www.karlstad.se/ecommm</p>
8-10 maja	<p>■ Europe in Action 2003 – Human Rights of People with Intellectual Disability Prawa osób z upośledzeniem umysłowym Miejsce: Tallin, Estonia Organizator: Inclusion Europe Kontakt: secretariat@inclusion-europe.org Więcej informacji: www.europeinaction.org</p>	13-14 czerwca	<p>■ Disability and Employment: Rights, Status and Remuneration Niepełnosprawność i praca: prawa, status i wynagrodzenie Miejsce: Luksemburg, Luksemburg Organizator: Luxembourg Foundation of Parents of Handicapped Children Kontakt: apehm@apehm.lu</p>
11-15 maja	<p>■ Olympic Education Forum Forum nt. edukacji i wartości olimpijskich Miejsce: Ateny, Grecja</p>		

Ogłoszenia

Konferencja pt. **Polityka rozszerzonej Unii Europejskiej wobec nowych sąsiadów**

Warszawa, 20 - 21 lutego 2003 r.

Fundacja im. Stefana Batorego we współpracy z **Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP** organizuje w dniach **20-21 lutego 2003 r.** w Warszawie międzynarodową konferencję pt.:

„Polityka rozszerzonej Unii Europejskiej wobec nowych sąsiadów” (The EU Enlargement and Neighbourhood Policy).

Rozszerzenie Unii Europejskiej oznacza istotne przesunięcie jej granic na wschód. Unia staje w obliczu konieczności sformułowania nowej aktywnej polityki wobec przyszłych bezpośrednich sąsiadów: Rosji, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii. Potrzebna jest rzeczowa i otwarta debata między obecnymi i przyszłymi członkami Unii Europejskiej, ale także dialog z przyszłymi wschodnimi sąsiadami Unii. Jaką więc ofertę Unia Europejska powinna skierować do swoich nowych sąsiadów; czy i w jaki sposób nowi członkowie UE będą mogli na nią wpływać? Jakie wnioski możemy wyciągnąć z dotychczasowej polityki Unii wobec obszarów z nią sąsiadujących? Czy możliwe jest pogodzenie zasad Schengen z kwestiami europejskiego bezpieczeństwa i własnymi interesami państw członkowskich UE? W jaki sposób lepiej wykorzystać program TACIS jako instrument wschodniej polityki Unii wobec jej nowych sąsiadów?

O powyższych problemach pragniemy dyskutować podczas dwudniowej konferencji w Warszawie z udziałem przedstawicieli instytucji unijnych, reprezentantów rządów i polityków z krajów UE, państw kandydujących oraz przyszłych bezpośrednich sąsiadów Unii na Wschodzie. W dyskusjach wezmą również udział specjaliści oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych z całej Europy.

Dodatkowych informacji udziela **dr Agnieszka Mazur-Barańska**,
tel: (0-22) 536-02-67, e-mail: amazur@batory.org.pl.

Konferencja pt. **Forum Obywatelstwa Europejskiego**

Warszawa, 21-22 marca 2003 r.

Konferencja jest współorganizowana przez **Fundację im. Stefana Batorego**, brytyjską organizację dobroczynną **Charities Aid Foundation**, brukselską organizację **Euro Citizen Action Service (ECAS)** oraz **Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli**. Konferencja jest częściowo finansowana z dotacji przyznanej przez Dyрекcyję Generalną Edukacja i Kultura (DG ECA) Komisji Europejskiej.

Obywatele nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej będą mogli korzystać z przysługujących im europejskich praw obywatelskich, jakimi są swoboda poruszania się po terytorium UE, dostęp do jego rynku pracy, równe uprawnienia wobec systemów zabezpieczenia społecznego dla pracujących i ich rodzin, wzajemne uznawanie kwalifikacji, jak i prawo do udziału w wyborach do samorządów lokalnych i do Parlamentu Europejskiego. Uprawnienia te wynikają najczęściej z ustaleń podjętych na rzecz tworzenia wspólnego rynku.

Konferencja ma na celu przedstawienie, na czym te europejskie prawa obywatelskie polegają i jakie ograniczenia ich dotyczą.

Na konferencję zostali zaproszeni przedstawiciele rządu i administracji unijnej, osoby pracujące w trzecim sektorze, w takich organizacjach, jak np. ośrodki poradnictwa obywatelskiego, prawnicy i inni eksperci w tej dziedzinie z krajów Unii Europejskiej oraz krajów kandydujących. Chodzi przede wszystkim o dyskusję nad tym, jak najlepiej informować o istniejących europejskich prawach obywatelskich, jak te prawa powinny w przyszłości się rozwinąć oraz na ile prawa te będą zapewnione w krajach do Unii kandydujących.

Dodatkowych informacji udziela **Paulina Florjanowicz**,
tel: (0-22) 536-02-00, e-mail: pflorjanowicz@batory.org.pl.

■ Wydawca:

Warszawskie Biuro
Łącznikowe Przedstawi-
cieliwa Polskich Organi-
zacji Pozarządowych
w Brukseli

■ Skład redakcji:

Paweł Krzeczunowicz
Justyna Duriasz-Bulbak
Alina Gałazka
Magda Bogdaniuk
Magdalena
Krzeczunowicz

■ Projekt graficzny i łamanie:

Michał Polorński

■ Kontakt:

eu@eu.ngo.pl

■ Wersja elektroniczna EUlotki:

www.eu.ngo.pl

edzka reprezentacja współpraca wiedza współpraca
ka kontaktwiedza kontakt informacja kontakt wiedza

Prosimy o kontakt

Zachęcamy Państwa do kontaktowania się z nami i przybliżenia nam Waszych problemów lub potrzeb w procesie integracji europejskiej. Często od Państwa będzie zależało, co znajdzie się w następnym numerze Biuletynu albo jakie działania podejmiemy jako Przedstawicielstwo.

EUlotka została wysłana w ilości 2000 egzemplarzy do wybranych organizacji w kraju (choć głównie do tych, które odpowiedziały na ankietę JAWOR i znajdują się w bazie organizacji pozarządowych na stronie www.ngo.pl) oraz do tych, które zamówiły prenumeratę.

Jeśli życzą sobie Państwo otrzymywać kolejne numery – prosimy o przekazanie nam takiej informacji (e-mailem, faksem lub listownie):

Adres Redakcji:

Warszawskie Biuro Łącznikowe
Biuletyn Przedstawicielstwa
Organizacji Pozarządowych w Brukseli
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa

e-mail: eu@eu.ngo.pl

(temat listu: „EUlotka”)

tel.: (0 prefiks 22) 828 91 28

faks: (0 prefiks 22) 828 91 29

Czym jest Przedstawicielstwo?

Powstało w maju 2001r. z inicjatywy polskich organizacji pozarządowych. Przedstawicielstwo zajmuje się sprawami dotyczącymi Trzeciego Sektora. Od jesieni 2001 r. działają dwa biura: w Brukseli i w Warszawie (Biuro Łącznikowe).

Misją Przedstawicielstwa jest służyć wszystkim zainteresowanym organizacjom: docieranie do nich z użyteczną, konkretną, rzetelną, nieodpłatną informacją o Unii Europejskiej.

Przedstawicielstwo ma strukturę członkowską. NGOs, które realizują projekty europejskie, organizują wizyty w Brukseli lub prowadzą działania wymagające załatwienia indywidualnych spraw w unijnych instytucjach, mogą być zainteresowane formalnym przystąpieniem do Przedstawicielstwa. Organizacje członkowskie są uprawnione do zgłaszania do Przedstawicielstwa indywidualnych próśb i zapytań.

Szczegółowe informacje o warunkach członkostwa znajdziecie Państwo w EUlotce.

Polish NGO Office in Brussels – Bureau des ONG polonaises, Bruxelles Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli

Rue Dejonckerstraat 46, B-1060 Brussels, Belgium

Tel: +32 2 537 93 57, Fax: +32 2 544 08 80, E-mail: eu@eu.ngo.pl

EUlotkę można powielać i dostarczać innym zainteresowanym organizacjom za podaniem źródła.

Funkcjonowanie Przedstawicielstwa Polskich NGOs w Brukseli finansowane jest z grantu **Fundacji im. Stefana Batorego** oraz ze składek członkowskich.

EUlotka wydawana jest dzięki wsparciu finansowemu **Unii Europejskiej** – ze środków **Phare Small Projects Programme**.

ISSN 1644-1486

9 771644 148007 >

